

er hjemmel til at beskikke bistandsadvokat for de efterladte.«

Højesteret stadfæstede landsrettens kendelse, idet følgende blev anført:

»Retsplejelovens § 1020 e om beskikkelse af en advokat til »forurettede« må - ligesom bestemmelserne i lovens kapitel 66 a om advokatbistand til forurettede - forstås således, at der alene er hjemmel til at beskikke en advokat for den, der er forurettet ved et muligt strafbart forhold, hvorfor der ikke efter bestemmelsen er hjemmel til at beskikke en advokat for de efterladte efter en person, der er afgået ved døden som følge af et muligt strafbart forhold.

Af de foran citerede bemærkninger til retsplejelovens § 1019 e og af sammenhængen mellem denne bestemmelse og § 1020 e følger, at der på tilsvarende måde ikke i § 1019 e er hjemmel til at beskikke en advokat for de efterladte efter en person, der er afgået ved døden, når klagen angår politiets adfærd over for denne person.

Efter retsplejelovens § 995 a, stk. 2, kan retten i sager, hvor en person er afgået ved døden som følge af en forbrydelse, beskikke en advokat for de pårørende til at bistå med opgørelsen af erstatningskrav. Beskikkelse på dette grundlag må i hvert fald forudsætte, at der er rejst sigtelse i sagen. Den foreliggende anmodning om advokatbeskikkelse kan allerede af denne grund heller ikke tages til følge i medfør af denne bestemmelse.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse.«

Beføjelserne for en advokat for en forurettet, der beskikkes efter retsplejelovens § 1020 e, fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, jf. FT 1994-05, tillæg A, spalte 3573 ff. Heraf fremgår det bl.a. om den beskikkede advokats processuelle stilling, at det i vidt omfang vil være overladt til domstolene at fastlægge advokatens beføjelse i forbindelse med den almindelige retsledelse, jf. FT 1979-80, tillæg A, spalte 470, vedrørende advokatens beføjelser efter retsplejelovens kapitel 66 a.

Den beskikkede advokat for den forurettede i en sag omfattet af retsplejelovens kapitel 93 c har i medfør af § 1020 e, stk. 2, ret til aktindsigt i hele det ved undersøgelsen tilvejebragte materiale - uanset om der er rejst tiltale i sagen eller ej. Baggrunden for denne udvidede adgang til sagsakterne er, at ordningen med beskikkelse af advokat for forurettede i sager mod politipersonale bl.a. er begrundet i hensynet til at skabe tillid til, at straffesager mod politipersonale behandles på betryggende vis.

Derudover finder bestemmelserne i kapitel 66 a i øvrigt tilsvarende anvendelse, jf. § 1020 e, stk. 3.

4.2. Lovforslagets udformning

I straffesager mod politipersonale efter retsplejelovens kapitel 93 c er det efter Justitsministeriets opfattelse af særlig vigtighed at sikre, at straffesagen behandles på en måde, som virker betryggende for de implicerede. Dette gør sig også gældende i de situationer, hvor en person er afgået ved døden, og hvor de pårørende har et naturligt behov for at få klarlagt sagen.

I dag, hvor der efter de gældende regler ikke er mulighed for at beskikke en bistandsadvokat for de efterladte, er det i praksis ofte anklagemyndighedens sagsbehandlere, som de pårørende henvender sig til med de mange spørgsmål, de efterladte naturligt har i perioden umiddelbart efter hændelsen. Dette kan være et problem, fordi sagsbehandlerne ofte hverken kan eller bør varetage de efterladedes interesser på grund af objektivitetskravet, og det kan også være et ressourcemæssigt problem hos anklagemyndigheden.

På den baggrund foreslås det, at der i retsplejelovens § 1020 e indsættes en hjemmel til, at der i straffesager mod politipersonale kan beskikkes en bistandsadvokat til afdødes nære pårørende, når forholdene taler derfor. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Efter bestemmelsen vil der kunne beskikkes en advokat for nære pårørende i sager, hvor en person er afgået ved døden som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Derudover vil der efter den foreslåede bestemmelse kunne beskikkes en advokat for nære pårørende i den sjældne situation, hvor en forurettet i en straffesag mod politipersonale afgår ved døden, før straffesagen er afsluttet, uden at årsagen til dødsfaldet vedrører politiets behandling af den pågældende.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil forholdene i de tilfælde, hvor forurettede afgår ved døden som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt, altid tale for, at der beskikkes en advokat for forurettedes nære pårørende. Ligeledes vil forholdene som udgangspunkt tale for, at der beskikkes en advokat for forurettedes pårørende i den situation, hvor en forurettet afgår ved døden, inden straffesagen er afsluttet, uden at årsagen til dødsfaldet vedrører politiets behandling af den pågældende. Dog finder Justitsministeriet, at der i de sager, hvor den forurettede efter § 1020 e, stk. 1, har fået eller ville have fået afslag på beskikkelse af en advokat, kun rent